

א) וצבורו: כי ע"ש
ב) ונפשה שמשניות
ג) איתא הרי שהיה: א) נעיל
ד) ע"י רש"י נראה
ה) הרי הוא דמלתא ויהי
ממיתין דהא ע"י
מה"ש, ט) ר"מ

הגהות הב"ח

א) גמ' היה לה זוחא מלא
ולא היה משתקיל ליה
ב) ע"י למתנה ליה מינה
ג) פלגא דזוחא לא היה ליה
ד) תקע ליה אחינחא כלי"ל:
ה) תוב' ד"ה שור וכו'
דנקט בדיק נקט ש"ס:

גליון הש"ס

גמ' חנן בישא ע'
סנהדרין דף ג ע"א מוס'
ד"ה שלא תנעול: שם הב
לי' פלגא דזוחא. רדוא. ע'
סנהדרין דף נה ע"ב מוס'
ד"ה קן יתא:

מוסף רש"י

אינן צריכין פרוזבול. פרוזבול.
שלין שביעית משמעת חוב
של אביהי הנתן גיטין
זוחא מלא. סתמא
ורטו (בכורות א). לא
היה משתקיל ליה.
לומר לא היה יתק
בעי להוואה, לא היה
הדינר שקול וזהו לו כלום
(שם). נגה שור חמור
וגמל נעשה מועד לכל.
ולא אחינחא עד שיהא
מועד בשלש על מן
ומן. דהואל ויודע שלשה
נחתמו בשלש מינין אין
זה מקפיד על מן אחר
(תרי"ג ד.)

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

לז.

עין משפט
נר מצוה

א ז מיי פ"ט מהל'
שמיטה ויובל הלכה נד
סגנו לאון רעף טור ש"ע
ח"מ פ"י סו סע"ף כח:
ב ב ג ד מיי פ"ז מהל'
מין מנון הלכה ח:
ג ה ו מיי ט"ז הל' ט:
ד ז מיי ט"ז הלכה י:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אין לריבין פרוזבול דכללו הכי לא משמט שביעית לחוב שלהן
לאן דייהו דיממי און ורמי עלן להפוכי צוכומיהו הלכך שטרות
שלהן כמסורים לז"ד דמי ותנן המוסר שטרותיו לז"ד אין משמטין
וזכו גופו של פרוזבול מוסרני לכס פלוני ופלוני הדיין צמסכת
גטין (דף לו). להכי נקט ר"ג דנשיא
היה וביט דינו ב"ד חסוב: זוחא מלא.
פחותה לורתו: ולא היה משתקיל
ליה. לא היה יכול להוואה: ברתנ'
לקטנים. לעגלים: הכי הוא מועד
לשצפות. לפי שהוא בטל ממלאכה
וחיה דעמו עליו: ואינו מועד לימוס
החול מה משפטו של זה. תלמידיו
היו שולחין אותו: ג' ימי שצפות.
לאחר שהועד לשצמות העצירו לפניו
שווריס בג' שצמות ולא נגח חזר
לממותו ואם חזר ונגח אין משלם
אלא חצי נזק: גמ' ואינו מועד
סנן. ואין מועד לשאינו מינו דיעינן
ציה דלא נגח וכגון דעברניהו להו
קמיה ולא נגח הלכך למי שאינו מועד
לו אם נגחו אחר זמן משלם חצי
נזק אבל מסתמא אם הועד לזה
מועד אף לזה וכן אם הועד לקטנים
מועד לגדולים: השפא יש לומר
מקטנים לקטנים. כגון ממינו לשאינו
מינו אשמינן רישא אינו מועד
מקטנים לגדולים מצעיה: דאפילו
מאדם. דאית ליה מולא לא היה
סתמיה מועד לזהמה: אלא אי
אמר ואינו מועד. לשאינו מינו מן:
אלא סתמיה מועד. ממינו לשאינו
מינו: השפא מצמה לזהמה היה
מועד. ואפי' לנין אחר: מאדם
לזהמה מצעיה. והא ליכא למימר
דהיא גופה אכטריך לאשמועינן
דהיכא דחזינן דאינו מועד לזהמה
אינו משלם על צמהה אלא חצי נזק
דהא פשיטא לן דתם משלם חצי נזק:
רישא אחורה קאי. והיא גופה אכטריך
לזהמה לא משלם אלא חצי נזק
ואע"ג דאיעיד ליה הואיל והדר ציה
חזר לממותו ואע"ג דלא הדר ציה
מאדם: שיוני משיני ליה. היכא
דחזינן דהועד לשצמות וצמי החול
לא נגח מאי דיניה: וכו' איכו מאי
קא מהדר להו. הא אינהו נמי אינו
מועד קאמרי: פרושי קא מפרש לה.
אידי דנקט לה משום דוקא דידיה
דדייקין הא סתמא היה מועד על
כחדין אסקיה למילתיה: אלא אי
אמר אינו מועד סנן פסקה.
למילתיה ואשמועינן דאינו מועד
מאי תו דקמני למי שאינו מועד
כו': עד השפא כו'. צממיה:
ואם מולא לומר נמי איסא לדרב
פפא. דסתמיה לא היה מועד לשאינו
מינו: נגח שור וחמור וגמל נעשה
מועד לכל. ולא צעין ג' נגחות
לכל חד וחד מאחר שנתקיימה
העלאתו ע"י ג' מינין: לסירוגין.
אם יגח רזופין אינו משלם אלא חצי
נזק על האחרון: ערוה. חמור הכר:
חמור

אין צריכין פרוזבול. דשטרות שלהם דמי כמסורין לז"ד כך פירש
צקונטרס וא"ת מלוה על פה מאי איכא למימר דכותבין עליה
פרוזבול דמוכח דהשולח (גיטין דף לו). וי"ל דהוי כאלו החוב שלהם
מסור לז"ד ואפי' אין ללוה קרקע מקיני לו חכמים קרקע צבזיל
תקנת הימונים שאין כותבין
פרוזבול אלא על הקרקע:
הרי' הוא מועד לשבתות. מפרש
צירושלמי לפי שראה אותם
צמלצשים נאים אחרים ושהוא אוחס
צעיינו נכרים ואינו מכירם:
משיחזור בו ג' שבתות. אע"ג
דכבר אשמועינן רבי
יהודה צפ"צ (דף נד): אכטריך דס"ד
הואיל ולא מועד אלא לשצמות לא
צעי חזרה כ"כ ולפ"ה ניחא דמפרש
מועד לשצמות לפי שאין עשה
מלאכה דקמ"ל דאפי' שצמ ממלאכה
צימי החול ולא נגח לא הוי חזרה:
רב וביד אמר ואינו מועד תנן. הא
סתמא הוי מועד לשאין מינו
ואפילו מצמהה לאדם נמי שמע"י לה
לקמן צפירקין (דף מה). דסתמא
הוי מועד גבי הא דפריך וכו' מאחר
דמתס קטלינן ליה מועד הכי
משכמת לה ומפרש רב ציד כגון שהרג
ג' צהמות והוה מזי למיני צממתי
מועד לזהמה ואינו מועד לאדם
לאשמועינן דסתמא הוי מועד ומיהו
שמא חזר צו רב ציד מההיא
דלקמן דפריך עלה התם שאם לא
תאמר כן קאי' ליה הוי' דריש
מקילתין (דף נד):

שור ורא נגח. צמחא דנקט (ט) כתי
שאם יגח לאתער משלם נ"ש:
נעשה מועד לסירוגין לשוורים.
וא"ת לרב ציד אפי' לכל
דבר הוי מועד וי"ל כגון שראה שאר
צהמות ולא נגחין:
נעשה מועד לסירוגין צב"ב. ע"כ
צשלא ראה צינתיים כלום
דאי ראה לא הוי מועד (לכלן לסירוגין
לחודיה הוי מועד לכל לסירוגין לרב
ציד וי"ל דקסבר רב ציד דרבותא
קמ"ל דס"ד צהנן מיני דחזו ולא
נגח לא הוי מועד ולא צסירוגין
תליא מלתא ח"נ צשעה שנגח
ג' מיניס הללו הוי לפניו מיניס
הרבה ולא נגח אלא אלו דהשתא
אם היו שלשתן שוורים הייתי אומר
כיון דכל עשה מוומן ליגח השוורים
ומיני שאר מיניס אין מועד ליגח
אלא שוורים אבל השתא דהו' ג'
מיניס האחד מהם נוגח ואינו חושש
ליגח אלא האחד:

אינן צריכין פרוזבול וכן תני רמי בר חמא
היתומים אינן צריכין פרוזבול ר"ג ובית דינו
אביהן של יתומין היו (ט) חנן בישא תקע ליה
להוואה גברא אתא לקמיה דרב הונא א"ל זיל
הב ליה פלגא דזוחא הוה ליה זוחא מלא (ט) בעי
למיתבה ליה מיניה פלגא דזוחא לא הוה
משתקיל ליה תקע ליה אחינחא ויהביה
גהליה: ברתנ' בשור שהוא מועד למינו
ואינו מועד לשאינו מינו מועד לאדם ואינו
מועד לבהמה מועד לקטנים ואינו מועד
לגדולים את שהוא מועד לו משלם נזק שלם
ואת שאינו מועד לו משלם חצי נזק אמרו
לפני רבי יהודה (ה) מועד לשבתות
ואינו מועד לחול אמר להם לשבתות משלם
נזק שלם לימות החול משלם חצי נזק אימתי
הוא תם משיחזור בו ג' ימי שבתות:
גמ' איתמר רב וביד אמר ואינו מועד תנן
רב פפא אמר ואינו מועד תנן רב וביד אמר
ואינו מועד תנן הא סתמא הוי מועד רב פפא
אמר אינו מועד תנן דסתמא לא הוי מועד רב
זביד דייק מסיפא רב פפא דייק מרישא רב
זביד דייק מסיפא דקתני מועד לקטנים ואינו
מועד לגדולים אי אמרת בשלמא ואינו מועד
קתני הא סתמיה הוי מועד הא קמ"ל דאפי'
מקטנים לגדולים נמי מסתמא הוי מועד אלא
אי אמרת אינו מועד קתני סתמא לא הוי
מועד השתא י"ל מקטנים לקטנים דעלמא
סתמא לא הוי מועד מקטנים לגדולים צריכא
למימר דלא הוי מועד ורב פפא אמר לך
אצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ופרץ ביה
בהווא מינא פרץ ביה לא שנא גדולים דידיה
ולא שנא קטנים דידיה קמ"ל דלא הוי מועד
רב פפא דייק מרישא דקתני מועד לאדם אינו
מועד לבהמה אי אמרת בשלמא אינו
מועד תנן סתמא לא הוי מועד הא קמ"ל
דאפילו מאדם לבהמה נמי סתמא לא הוי
מועד אלא אי אמרת ואינו מועד קתני הא
סתמא הוי מועד השתא י"ל מבהמה לבהמה
סתמא הוי מועד מאדם לבהמה צריכא למימר
דהוי מועד ורב זביד אמר לך רישא אחורה
קאי כגון דהוה מועד לאדם ומועד לבהמה
והדר ביה מבהמה דקאי גבי בהמה תלתא
זימני ולא נגח מהו דתימא כיון דלא הדר ביה
מאדם חזרה דבהמה לאו חזרה היא קמ"ל

דחזרה דבהמה מיהא חזרה היא מיתבי
סומכוס אומר (ט) מועד לאדם מועד לבהמה מק"ו ומה לאדם מועד לבהמה לב"ש
מכלל דת"ק אינו מועד קאמר א"ל רב זביד סומכוס אחורה קאי והכי קא"ל
לת"ק דקאמרת חזרה דבהמה חזרה היא חזרה דבהמה לאו חזרה היא
מק"ו מאדם ומה מאדם לא קא מהדר ביה מבהמה לא כ"ש אמר רב
אשי ת"ש אמרו לפני רבי יהודה ה"ו מועד לשבתות ואינו מועד לימות
החול אמר להן לשבתות משלם נזק שלם לימות החול משלם חצי נזק אי
אמרת בשלמא ואינו מועד קתני שיולי הוא דקא משיילי [ליה] והוא נמי קמהדר להו אלא אי אמרת אינו מועד
קתני אגמורי הוא דקא מגמרי ליה ותו איהו מאי קא מהדר להו אמר רב ינאי מרישא נמי דיקא דקתני את
שמועד לו משלם נזק שלם ואת שאינו מועד לו [משלם] ח"נ אי אמרת בשלמא ואינו מועד קתני
פרושי קא מפרש לה אלא אי אמרת אינו מועד קתני פסקה מאי תו את שמועד לו משלם נזק שלם
ואת שאינו מועד לו משלם ח"נ עד השתא לא אשמועינן דהתם משלם ח"נ ומועד משלם נזק שלם
ואת"ל נמי איתא לדרב פפא ינגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל: ת"ר יראה שור נגח שור נגח
חמור לא נגח סוס נגח גמל לא נגח פרד נגח ערוה לא נגח נעשה מועד לסירוגין לכל איבעיא להו נגח
שור

רבינו הגנאל

פרוזבול, משנה מפורשת
זהו גופו של פרוזבול,
והיא סבור שביעית,
ופירושה בהשולח גט
בגיטין. רבן גמליאל ובית
דינו אביהן של יתומין, וכן
הלכה. מתני'. שור שהווא
מועד למינו ואינו מועד
לשאינו מינו כו'. רב זביד
אמ' ואינו מועד תנן, כגון
שעומד עם מי שאינו מינו
ואינו מנגח אבל סתמא
מועד הוי ר' פפא אמ'
אינו מועד תנן. תמיה לא
הוי מועד. מועד למינו לא
הוי מועד לשאינו מינו.
ושקילין וטרינן ואוקימנא
למתני' כדוקיה דרב זביד
שאם נגח ג' ימים ג'
שוורים נעשה מועד מכאן
ולבא לכל בהמה ואפילו
לחמורין ולגמלין וכיצא
בהן אבל אם נגח שור
וראה חמור ומהלך עמו או
עומד עמו ואינו נוגחו וכן
ואני בהמה וזולתי שור כי
ראה שור מנגחו שאינו
מועד אלא לשוורים בלבד
ואם עמד לנגח אפי' לנגח
שאר בהמות חס הוא ואינו
משלם נזק שלם עד
שיעירו עליו שנגח ג' ימים
לשאר בהמות. ודרב פפא
נמי איתא דאסקינן לה ואם
תימצא לומ' נמי איתא
לדרב פפא נגח שור חמור
וגמל נעשה מועד לכל
וקימי' לן כל אם תימצא
הלכ' הויא. ת"ר ראה שור
ונגח ראה שור ולא נגח
ראה שור ונגח ראה שור
ולא נגח ראה שור ונגח
ראה שור ולא נגח ג' ימים
נעשה מועד לסירוגין
לשוורים.